

ikke uden talent. Den polstrede Ugle er et godt eksempel, og et eksempel til efterfølgelse. Den er netop kommet i nyt optryk (med moderne ud-

derefter udgiverens kommentarer. Den er ofte befriende, altid vittige og i det store og hele drøbende for en holdning til kunsten, som ikke er

er paa bindet). Vi anbefaler den til to slags læsere: 1) læsere, som frygter lyrik, og 2) læsere, som skriver lyrik.

sund: Passiv ærbødighed. Paa den ene side viser antologien (bedre end nogen kronik), hvad det er de moderne digtere gør oprør imod hos

BERLINER BEITRÄGE ZUR SKANDINAVISTIK

Titel/
title: *Zurückbleiben. Tryk 1943–2001*

Autor(in)/
author: Erik M. Christensen

Kapitel/
chapter: »Det bange Berlin«

In: Christensen, Erik M.: Zurückbleiben. Tryk 1943–2001. Berlin: Nordeuropa-Institut, 2001

ISBN: 3–927229–04–0

Reihe/
series: Berliner Beiträge zur Skandinavistik, Bd. 6

ISSN: 0933-4009

Seiten/
pages: 194–196

Diesen Band gibt es weiterhin zu kaufen. This book can still be purchased.

© Copyright: Nordeuropa-Institut Berlin und Autoren.

© Copyright: Department for Northern European Studies Berlin and authors.

Det bange Berlin

Freie Universität i Vestberlin var sammen med Paris stedet, hvor de store europæiske studenteroprør begyndte og blussede voldsomt. Fra dette universitet, hvor 35.000 unge tyskere studerer, kom »Røde Rudi« – Rudi Dutschke, som de tyske myndigheder udviste. Også flere af de tyske terrorister har studeret på Freie Universität. Odenseaneren Erik M. Christensen har siden 1973 som professor undervist i skandinaviske samfundsforhold og sprog. Stiftstidende har bedt ham beskrive stemningen i byen og på det store universitet i disse hektiske dage. Her er hans beretning:

Det bange Berlin

Storbyen, hvor angsten har mange ansigter

Vestberlin. En tåget torsdag aften hos tankpasseren henne om hjørnet.

– Hvordan er stemningen? – Hvilken stemning? – Med hensyn til terror og vold! – Med hensyn til terror og vold? Jeg troede De mente luftforureningen!

Tågen lugter af svovl. Tågen smager af vold. – Med hensyn til terror og vold er stemningen trykket, – tankpasseren ser op fra pengekassen: »Hvordan skal det fortsætte? Jeg tænker de eskalerer, terroristerne. Hvordan skal det ende? Det er ikke nogen simpel sag. Lad os håbe det bedste«.

Denne samtale har jeg faktisk ført, og mange tilsvarende. Vestberlinerne er et eget folkefærd. En iagttagelse her i byen må ikke tro, at han ser ret langt ind i den tyske sjæl. Men i årenes løb samler man sine erfaringer og venner sig til at lytte til det, som ikke bliver sagt. Også mellem venner siger man mindre nu.

Det har været en voldsom uge i massemedierne. Blodig. Man er tilbøjelig til at glemme, at terror er blevet et internationalt fænomen. Man forsøger

at forstå den tyske form. Italienerne har også en terror fra højre. Hvorfor kommer den tyske terror kun fra venstre? Hvor længe varer den? Hvem skaffede pistolerne ind til de livsvarigt dømte terrorister i Stammheim-fængslet? Deres selvmord var det værste, mener mange. Det er ikke lykkedes de tyske terrorister at tegne noget andet billede af sig selv end det ødelæggende. Forbundsrepublikken skal ødelægges. Hvad de kunne tænke sig at sætte i stedet for denne republik, ved ingen. De irske terrorister har dog et program, hvad har de tyske?

Ingen sympati

Stemningen i Berlin indeholder så lidt sympati for terroristerne, at jeg kun har hørt en enkelt person udtrykke noget i retning af medfølelse ved deres selvmord. I øvrigt uden at selvmordet blev draget i tvivl. Jeg har ikke hørt nogen sige udtrykkeligt, at dette selvmord skulle have været forhindret, fordi fangernes liv var i statens hånd, at staten havde et ansvar for at holde dem i live, ligesom staten har tvangsfodret de samme terrorister, hver gang de gik i sultestrejke. Derimod findes overalt, hvor jeg færdes, en slags fortvivlet raseri over, at Forbundsrepublikken nu skal lade sig bagvaske som fangemorder. Nakkeskud.

En stor by

Berlin er en stor by. Det hævdes, at livet her kan være så godt som eller bedre end i nogen anden storby i verden. Der kan siges meget til fordel for den påstand. Berlin er en grøn by. Mange veje fører gennem gule og flammerrøde efterårsskove nu i oktober her i Berlin.

Angsten

Jeg samler ikke nogen op, når jeg en torsdag aften kører hjem gennem Grunewald. Jeg siger mere til tankpasseren, end han siger til mig. Er der angst i Berlin nu? Ja, der er angst i Berlin.

Angsten har mange ansigter. Der er angst for terror. Der er også angsten for »at blive rodet ind i noget«. Der er hos mange unge, hos de studerende jeg kender, arbejdsløsheden som venter dem.

Rastløse

Jeg mener ikke, at problemerne i Forbundsrepublikken og i Vestberlin kan samles i nogen enkelt formel. Og man kan måske glæde sig over, at denne mening nyder stor udbredelse her. Men hvis en dansk læser vil røre ved noget, som findes her i Berlin, og som findes i Danmark, så er det ikke i øjeblikkets lokale stemning, men en vedvarende og rastløs mangel på overblik og udvej han skal fatte. Læs f. eks. de to danske ungdomsbøger af Bent Haller »Katamaranen« (vinder af Borgens konkurrence i 1976) og »Sabotage« (1977). Jeg formoder, at Bent Hallers udgangspunkt og hensigt er fremmed for de fleste. Men smagen i munden ligner.

Fredag morgen. Langbølge. Radioavisen hjemmefra. Provinslufthavne er lukket af tågen.

[1977]